

MEESTERSCHAP

VERKOOPTENTONSTELLING

MARK SMIT
KUNSTHANDEL
SCHILDERIJEN 19e & 20e EEUW

MEESTERSCHAP

VERKOOPTENTOONSTELLING 2022
ZATERDAG 23 APRIL T/M ZATERDAG 7 MEI

Openingstijden

Tijdens de tentoonstelling

Dinsdag t/m zondag van 11 - 17 uur
(gesloten op maandagen)

Buiten de tentoonstelling

Woensdag t/m zaterdag van 11 - 17 uur
en op afspraak.

Informatie & prijzen

Mr. Mark Smit

Gecertificeerd Registrertaxateur

Lid Federatie TMV

 info@marksmnit.nl

Anna Smit-Loor

 asmit@marksmnit.nl

Mark Smit Kunsthandel B.V.

 Markt 5 • 7731 DB Ommen

 +31 (0)529 - 469 280

BEKIJK DE GEHELE COLLECTIE OP

WWW.MARKSMIT.NL

MARK SMIT
KUNSTHANDEL
SCHILDERIJEN 19e & 20e EEUW

‘Kunst kopen is een avontuur’

Mark Smit Kunsthandel bestaat dit jaar twintig jaar. Een mooie aanleiding om met Mark Smit terug te kijken op de afgelopen twee decennia.

Gefeliciteerd Mark, met jullie twintigjarig bestaan! Waarom ben je destijds een kunsthandel begonnen?

“Mijn ouders verzamelden al kunst, dus ik ben ermee opgegroeid. Tijdens mijn rechtenstudie miste ik de passie die ik altijd wel voelde als ik naar mooie kunstwerken keek. Na mijn afstuderen dacht ik: misschien is het toch wel iets voor mij om de kunstwereld in te gaan. Op mijn 27ste besloot ik voor mezelf te beginnen.”

Weet je nog wat het eerste schilderij was dat je verkocht?

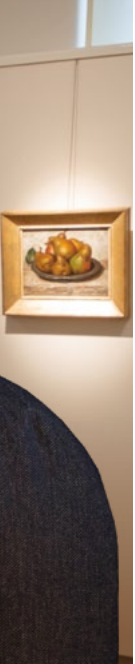
“Grappig dat je dat vraagt, want het allereerste schilderij weet ik niet meer... Het zal waarschijnlijk iets kleins zijn geweest. Op de openingstentoonstelling verkochten we een heel bijzonder café-interieur van Isaac Israëls, *Moulin de la Galette*. Echt een top schilderij, dat heeft ons meteen op de kunstkaart van Nederland gezet.”

Wat zijn de belangrijkste veranderingen in die twintig jaar?

“Zonder twijfel de opkomst van internet. Geïnteresseerden oriënteren zich tegenwoordig veel meer online. Vroeger kwamen bezoekers naar de kunsthandel om te zien wat je te bieden had. Nu komen ze gericht kijken naar wat ze gezien hebben op onze website. Daarop staan alle werken ook afgebeeld met lijst en impressie foto aan de muur.”

Je krijgt dus bezoekers die doelbewust komen?

“Ja, dat is aan de ene kant fijn en logisch maar tegelijkertijd zeg ik: het blijft natuurlijk het mooist om live voor een kunstwerk te staan, eromheen te kunnen draaien en je ook te laten verrassen door het overige aanbod. Bovendien hebben we een prachtig pand en heeft Ommen een mooie omgeving. Kunst kopen is een avontuur, en een bezoek draagt bij aan die beleving.”

Kun je nog een verandering noemen?

"Ons aanbod is wat veranderd. Behalve negentiende eeuwse kunst hebben we steeds meer twintigste eeuwse schilderijen. We houden van kleurrijke en abstracte kunst. En we merken ook dat er meer vraag is. Daar willen we dan ook op inspelen. Kopers zijn eclecticischer geworden. Ze kopen wat ze mooi vinden, oud en nieuw door elkaar heen."

Wat waren de hoogtepunten van de afgelopen twintig jaar?

"Dat zijn er meerdere geweest. We hebben in het verleden een aantal bijzondere ontdekkingen gedaan. Wij hebben een schilderij kunnen toeschrijven aan Johan Dijkstra, van de Groninger Ploeg. Een heel mooi landschap. Ook hebben we een strandgezicht van Jozef Israëls ontdekt dat was toegeschreven aan zijn leerling Blommers. Het is leuk om zo'n belangrijke meester te kunnen ontdekken en een bevestiging van de expertise die we in de loop der tijd hebben opgebouwd. Een andere hoogtepunt was de deelname aan kunstbeurs PAN Amsterdam (sinds 2015). Het is een belangrijke ontmoetingsplek waar we veel nieuwe relaties opdoen. Niet alleen kopers, maar ook mensen uit de museumwereld. PAN heeft onze kunsthandel een heel andere dynamiek gegeven."

En heb je ook nog een recent voorbeeld?

"Jazeker! De aankoop van een strandgezicht van Kees van Dongen. Na Mondriaan de meest gerenommeerde internationale 20e eeuwse Nederlandse kunstenaar. Het is heel bijzonder om een olieverfschilderij van deze kunstenaar in onze collectie te hebben. Dat was al lang een wens, maar ik wilde dan wel topkwaliteit. Toen ik dit schilderij zag, dacht ik meteen: ja, dit is hem!"

Wat mooi dat het samenvalt in het jubileumjaar!

"Dat vonden Anna en ik ook. Het is een prettige voorstelling, met mooie kleuren, een typische Van Dongen. Kleurrijk, ontzettend aantrekkelijk. Het is bruisend en levendig. Het kleurgebruik was heel vernieuwend voor die tijd. Van Dongen gaf het leven in onrealistische kleuren weer, dat was heel gewaagd voor die tijd."

Hoe kijk je terug op de afgelopen twintig jaar?

"We hebben veel bijzondere schilderijen verkocht, dat is prachtig, maar wat ook heel bijzonder was, waren al die ontmoetingen met klanten, in binnen - en buitenland. Zij geven een verkoop extra glans, dat maakt ons vak zo mooi. Met veel relaties hebben we een band opgebouwd, het zijn vaak contacten voor het leven."

Wat zijn jullie plannen voor de toekomst?

"We willen ons nog meer richten op de 20e en 21e eeuw. Dat is een mooie uitdaging. We streven niet naar een grotere collectie, maar wel naar de beste kwaliteit. Kritisch waren we altijd al, maar dat zullen we nu nog meer zijn. Het gaat om kwaliteit, niet om kwantiteit."

En tot slot, hoe gaan jullie het jubileum vieren?

We zijn blij dat we weer open zijn en een feestelijke verkooptentoonstelling kunnen maken. Elke bezoeker krijgt, naast een hapje en een drankje, twee gratis toegangskaarten voor de PAN beurs. Een klein cadeautje om het te vieren. Wie jarig is, trakteert!"

Mark Smits

JOHANNES FRANCISCUS SPOHLER | 1853 - 1894

Zomers stadsgezicht

Olie op doek 44.2 x 35.4 cm, gesigneerd linksonder

ANDREAS SCHELFHOUT | 1787 - 1870

Visafslag op het strand

Olie op paneel 30.3 x 41 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 1842

WILHELM VELTEN | 1847 - 1929

Picknicken in het bos

Olie op paneel 19.6 x 30.5 cm, gesigneerd rechtsonder

PETRUS RENIER HUBERTUS KNARREN

1826 - 1869

Jonge vrouw in een interieur

Olie op paneel 78 x 63 cm, gesigneerd rechtsonder

Geschilderd tezamen met David de Noter (1825-1869). De vrouw is geschilderd door P.R.H. Knarren en het interieur is vervaardigd door D. de Noter.

ANDREAS SCHELFHOUT | 1787 - 1870

Ijsgezicht met houtspikkelaar en schaatsers

Olie op paneel 16.7 x 22.4 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '52

WOUTERUS VERSCHUUR | 1812 - 1874

Verzorgen van de paarden

Olie op paneel 20 x 27.5 cm, gesigneerd linksonder

OTTO EERELMAN | 1839 - 1926

Sint Bernard puppy's

Olie op doek 38 x 46 cm, gesigneerd rechtsonder

EMMA AMALIA EKWALL | 1838 - 1925

Kopje soep eten

Olie op doek 23 x 35.5 cm, gesigneerd linksboven

ADRIANA JOHANNA HAANEN | 1814 - 1895

Stilleven met rozen en viooltjes

Olie op paneel 26 x 37.5 cm, gesigneerd linksonder

PAUL JOSEPH CONSTANTIN GABRIËL | 1828 - 1903

Hollands polderlandschap

Olie op doek 52.2 x 83.2 cm, gesigneerd rechtsonder

JOHANNES BOSBOOM | 1817 - 1891

Straatje in Den Haag

Olie op paneel 24.7 x 33 cm, gesigneerd rechtsonder

Herkomst: Watson Art Galleries, Montreal, Canada, 1937.

HENDRIK JOHANNES WEISSENBRUCH
1824 - 1903

Vrouw in een stoel in een zonnige tuin bij Barbizon

Olie op schildersboard 21.5 x 16.5 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 1900

Annotatie linksonder: 'souvenir à M. Barbizon'.

JOHANNES EVERT HENDRIK AKKERINGA

1861 - 1942

Bloemen in een glazen vaasje

Olie op schildersboard 28.7 x 22.3 cm, gesigneerd rechtsonder

Annotatie verso: 'Voorburg J. Akkeringa 1937'.

HENDRIK JOHANNES WEISSENBRUCH | 1824 - 1903

Poldervaart

Aquarel 25.3 x 54.3 cm, gesigneerd rechtsonder

Herkomst: Kunsthandel Pieter Scheen, Den Haag, 1975, cat. XXIV, nr. 33.

Literatuur: Willem Laanstra, Johan Hendrik Weissenbruch 1824-1903, Amsterdam 1992, afbeelding pag. 150, cat.nr. OA/25-3.

JOHAN BARTHOLD JONGKIND

1819 - 1891

Hollandse poldervaart

Aquarel en potlood 5.5 x 10.3 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '66

De Hollandse winters met ijspret en schaatsplezier zijn door de eeuwen heen voor veel kunstenaars een belangrijke inspiratiebron geweest. Dat geldt ook voor Johan Barthold Jongkind. Jongkind schildert in 1864 dit sfeervolle ijsgezicht aan de oevers van Overschie. Destijds nog een klein dorpje waar vier riviertjes door heen stromen, tegenwoordig een wijk in Rotterdam.

Met name door het ijzige kleurgebruik voel je de kou die Jongkind ook gevoeld moet hebben. Jongkinds carrière is al flink op stoom als hij dit winterse tafereel maakt. Jongkind, die wordt beschouwd als een van de voorlopers van het impressionisme, krijgt op de Tekenakademie in Den Haag les van de vermaarde landschapsschilder Andreas Schelfhout. Die herkent zijn talent onmiddellijk en stuurt hem met een beurs naar Parijs. Jongkind voelt zich al snel thuis bij de culturele elite van de Franse hoofdstad.

In 1848 exposeert Jongkind voor het eerst in de prestigieuze Salon de Paris. Als hij in 1855 door de Salon wordt genegeerd, keert Johan Barthold Jongkind gedesillustioneerd terug naar Nederland. Toch blijft Frankrijk trekken. In Normandië ontmoet hij de dan nog jonge schilder Monet. Die is onder de indruk van zijn manier van schilderen, met name zijn luchten, zijn maanhemels en de gezichten op de Seine. Hij beschouwt Johan Barthold Jongkind als een groot voorbeeld.

JOHAN BARTHOLD JONGKIND | 1819 - 1891

Schaatsvertier bij Overschie

Olie op doek 35 x 46.5 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 1864

Herkomst: Veiling Parijs, Hôtel Drouot, 11 mrt. 1901; Galerie Charpentier, Parijs, 1958; part. coll. Frankrijk.

Literatuur: A. Stein, Jongkind-Peintures, Parijs 2003, afbeelding pag. 158, cat. nr. 319.

ANTOON VAN WELIE | 1866 - 1956

Overpeinzing

Aquarel, pastel en krijt 47.5 x 34.5 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 1906

Annotatie rechtsonder: 'Caro' en linksonder 'Nice'.

Literatuur: C. Mauclair, Antoon van Welie – Un peintre Hollandais Contemporain, Parijs 1924, afbeelding pag. 52; Karin van Lieverloo, Antoon van Welie - De laatste decadente schilder, Zwolle 2007, pag. 236, afbeelding nr. 279 (reproductie); Omslag van roman L'Aryenne van de Franse schrijver Jean Lorrain.

JAN VOERMAN SR | 1857 - 1941

Zomers weidelandschap met koeien aan de IJssel

Gouache 23.5 x 44 cm, gesigneerd rechtsonder met initialen

EUGÈNE GALIEN-LALOUÉ | 1854 - 1941

Winters gezicht op Place de la Bastille in Parijs

Aquarel en gouache 30 x 41.5 cm, gesigneerd linksonder

Het kunstenaarschap zit Albert Roelofs in de genen. Als zoon van Willem Roelofs, de beroemde landschapsschilder van de Haagse School valt de appel niet ver van de boom. Net als zijn vader schildert Albert Roelofs aanvankelijk landschappen, maar al gauw slaat hij zijn eigen weg in. Het grijze kleurenpalet van de Haagse School ruilt hij in voor een lichter coloriet.

Hij schildert in impressionistische stijl overwegend portretten en huiselijke scènes. Roelofs is vooral geliefd vanwege de elegante en gracieuze vrouwen die hij schildert. Zijn vrouw Tjieke is zijn voornaamste muze. Ook zijn drie kinderen poseren regelmatig voor hem. Het innige gezinsgeluk is een grote inspiratiebron. Roelofs heeft ook vele leerlingen onder zijn hoede gehad, waaronder koningin Wilhelmina. Roelofs is jong gestorven, zijn oeuvre is daardoor niet bijzonder groot.

Dat Roelofs niet alleen een getalenteerd schilder is, maar ook een begenadigd aquarellist, zien we op de hier getoonde Lezende Tjieke in het atelier van de schilder. Het is een intiem moment, Roelofs heeft zijn vrouw afgebeeld terwijl ze diep verzonken is in haar boek. Ze lijkt de wereld om haar heen even te zijn vergeten. Wellicht heeft ze net een poseersessie achter de rug, op de achtergrond staat in het atelier een groot schilderij met een poserende Tjieke.

ALBERT ROELOFS | 1877 - 1920

Lezende Tjieke in het atelier van de schilder

Aquarel en gouache 70.5 x 50.5 cm, gesigneerd rechtsboven

JAN HOYNCK VAN PAPENDRECHT | 1858 - 1933

De nationale trekpaardententoonstelling op het Malieveld te Den Haag

Olie op doek 65 x 80 cm, gesigneerd rechtsonder

Herkomst: Havezate Huize de Kamp, Neede.

Tentoonstelling: Kortenhoef, Stichting Kunst aan de Dijk, Man en Paard, 29 mei-20 jun. 2010.

Het betreft hier de nationale trekpaardententoonstelling op 4 september 1923 op het Malieveld te De Haag ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina.

ANTHONIE PIETER SCHOTEL | 1890 - 1958

Vrouw met bontstola

Olie op doek 43.7 x 33.7 cm, gesigneerd rechtsboven en gedateerd '18

Annotatie rechtsboven: 'Kitty'.

Meesterschap

Isaac Israels (1865-1934) wordt beschouwd als een van de belangrijkste Amsterdamse impressionisten. Samen met zijn vriend én tegelijkertijd ook rivaal George Breitner deelt hij een atelier aan het Oosterpark. Isaac Israels is autodidact, al krijgt hij enige tijd les in het atelier van zijn vader Jozef Israëls, de beroemde schilder van de Haagse School. Isaac Israels zet zich echter al vroeg af tegen zijn vader; hij wil niet meeliften op diens succes, maar juist zijn eigen stijl ontwikkelen. Kenmerkend voor zijn impressionistische stijl is het gebruik van intense kleuren. Zijn kleurenpalet is licht en fris.

Hij is een meester in het schilderen van alledaagse taferelen en ook het mondaine stadsleven fascineert hem. Zijn schilderijen geven een prachtig beeld van het Amsterdam van het fin de siècle.

Het hier getoonde *Handwerkend meisje* is wat dat betreft een verhaal apart. Het is een ingetogen pasteltekening met krijt, met losse toetsen neergezet. Dit materiaalgebruik

draagt bij aan het intieme en huiselijke karakter van het werk. Alsof we haar niet mogen storen bij haar geconcentreerde handwerk. De stijlvolle kleding van de jonge vrouw verradt haar goede komaf. Deze sfeervolle pasteltekening, die linksonder is gesigneerd, is meerdere malen tentoongesteld in diverse musea, waaronder het Gemeentemuseum (nu Kunstmuseum) Den Haag en Singer Laren.

ISAAC ISRAELS | 1865 - 1934

Handwerkend meisje

Pastel en krijt 58 x 45 cm, gesigneerd linksonder en te dateren omstreeks 1905

Herkomst: Kunsthandel Ivo Bouwman, Den Haag; De Hofland Collectie.

Literatuur: A. Wagner, Isaac Israels, Venlo 1985, afbeelding pag. 76, cat.nr. 81; S. de Bodt e.a., Isaac Israels Hollands impressionist, Schiedam 1999, afbeelding pag. 94, cat.nr. 128; H. te Nijenhuis e.a., Isaac Israels Mannequins en Mode, Wijk en Aalburg 2002, pag. 36, J.J. Heij, Hollands impressionisme, Bussum 2013, pag. 76.

Tentoonstelling: Kortenhoef, Stichting Kunst aan de Dijk, Isaac Israels 1865-1934, 6-18 jun. 1994; Rotterdam, Kunsthal, Isaac Israels Hollands impressionist, 4 sep. 1999-9 jan. 2000; Den Haag, Gemeentemuseum, Isaac Israels en de mode, 7 dec. 2002-9 mrt. 2003; Den Haag, Panorama Mesdag, Isaac Israels in Den Haag, 2 jun.-23 sep. 2012; Den Haag, Gemeentemuseum, Herkomst Ivo Bouwman, 16 feb.-12 mei 2013; Laren, Singer Museum, Hollands impressionisme, 30 mei-25 aug. 2013.

CORNELIS VREEDENBURGH | 1880 - 1946

Zonnig landschap

Olie op paneel 24.7 x 49 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1915

FERNAND TOUSSAINT | 1873 - 1956

Opmaken voor de spiegel

Olie op doek op paneel 32.5 x 25.5 cm, gesigneerd rechtsonder

ISAAC ISRAËLS | 1865 - 1934

In de paskamer

Pastel en krijt 73 x 49 cm, gesigneerd linksonder

Herkomst: Part. coll. Nederland.

Tentoonstelling: Den Haag, Gemeentemuseum, Isaac Israëls en de mode, 7 dec. 2002-9 mrt. 2003.

JOHAN FREDERIK CORNELIS SCHERREWITZ | 1868 - 1951

Vissers met trekpaarden op het strand

Olie op doek 80.5 x 125.5 cm, gesigneerd rechtsonder

Herkomst: Part. bezit, Schotland.

Literatuur: Tent. cat. Bomschuit in beeld, Katwijk 2013, afbeelding nr. 59, pag. 65.

Tentoonstelling: Kortenhoef, Stichting Kunst aan de Dijk, Man en Paard, 29 mei-20 jun. 2010; Katwijk, Katwijks Museum, Overzichtstentoonstelling 'Bomschuit in beeld', 1 mei-14 sept. 2013.

ANDRÉ BROEDELET | 1872 - 1936

De ocarina speler

Olie op schildersboard 25.5 x 31 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1912

ARIE ZWART | 1903 - 1981

Kleurrijk bloemenveld

Olie op doek 50 x 60 cm, gesigneerd rechtsonder

Op een mooie winterdag

De in Amsterdam geboren Hendrik Jan Wolter (1873-1952) is bekend geworden met zijn luministische schilderijen. In 1895 schrijft de jonge Wolter zich in als student aan de Académie des Beaux Arts in Antwerpen. Hij begint zijn carrière, als zoveel schilders die aan een dergelijke instelling hun opleiding krijgen, met verhalende schilderijen in een realistische stijl. Onder invloed van Franse impressionisten als Claude Monet en Camille Pissarro ontwikkelt hij een kleurenpalet in neo-impressionistische, luministische stijl. Het licht en in het bijzonder het zonlicht speelt een belangrijke rol in zijn werk. Vanaf die periode schildert hij diverse havengezichten waarmee hij veel faam verwerft.

Van 1923 tot 1938 is Wolter als professor verbonden aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten in Amsterdam. Hij heeft in die tijd een atelier aan de Amsteldijk. Verschillende keren schildert hij het fantastische uitzicht dat hij heeft vanuit zijn werkruimte. En afhankelijk van het weer, het tijdstip en de wisselende seizoenen weet Wolters elke keer weer een compleet andere sfeer op te roepen. Deze Amstelgezichten

worden gezien als hoogtepunten uit zijn oeuvre. Op het hier getoonde stadsgezicht, dat linksonder is gesigineerd, heeft het gesneeuwd. Een dun laagje verse sneeuw bedekt de straten. De lucht is grijs en je voelt dat het ijsig koud is. Aan de overkant van de Amstel zie je theater Carré liggen. De lange schaduwen verraden dat de zon - vanuit het oosten - nog laag staat en dat het nog ochtend is.

HENDRIK JAN WOLTER | 1873 - 1952

Uitzicht op de Amstel in de winter

Olie op doek 54 x 80 cm, gesigineerd linksonder

JAN TOOROP | 1858 - 1928

Duinhuizen bij Domburg

Aquarel, potlood en gouache 11.5 x 15.7 cm, gesigeneerd rechtsonder en gedateerd 1926

Annotatie linksonder: 'Duinen bij oranje zon (Domburg), aan Jetje Wilson'.

LEO GESTEL | 1881 - 1941

Vrouw met blauwe hoed en groene strik

Pastel 83.5 x 51.5 cm, gesigneerd rechtsonder en te dateren omstreeks 1909

De taal van de liefde

Rozen spreken de taal van de liefde. Dit boeket weelderige roze rozen - je kunt ze bijna ruiken - is geschilderd door Jo Koster (1868-1944). De herkomst van dit schilderij is bijzonder.

Helene Kröller-Müller (oprichtster van het gelijknamige museum) schonk het als huwelijks-cadeau aan haar zoon. Het olieverfschilderij heeft een behoorlijk formaat (75x100 cm) en is rechtsonder gesigneerd en gedateerd 1919.

Dat de rozen zo levensecht lijken en overtuigen, komt onder meer door het contrast met de achtergrond. Er zit veel beweging in de gele, groene en blauwe streepjes die met een snelle toets zijn geschilderd. Ook het diepblauw van het kastje waarop de vaas staat draagt bij aan het sterke beeld. Het is zonneklaar dat Vincent van Gogh een belangrijke inspiratiebron was voor Koster.

Na haar afstuderen aan de kunstacademie in Rotterdam, maakt ze vooral naam als portretschilder. Ze is bijzonder reislustig, woont een tijd in Parijs waar ze alle nieuwe stromingen als een spons in zich opzuigt. Ook in Brussel laaft ze zich aan de nieuwste kunst. Ze is er lid van de beroemde

kunstenarsvereniging Les Vingts, waar ook Jan Toorop en James Ensor onderdeel van uitmaken. Terug in Nederland vindt ze in Ferdinand Hart Nibbrig een zielsverwant.

Om verwarring met andere kunstenaars met de naam Koster te voorkomen, voegt ze in 1910 haar woonplaats toe aan haar naam. In Hattem en vooral het nabijgelegen Staphorst vindt Koster inspiratie voor haar schilderijen. Ze woont tot halverwege de jaren twintig in Hattem. Daarna trekt ze er weer op uit, naar Italië, Spanje, Frankrijk en Duitsland. In 1939 keert ze terug naar Nederland en gaat ze in Den Haag wonen. Haar schilderijen zijn opgenomen in de collecties van onder meer het Rijksmuseum Amsterdam en het Kröller-Müller Museum.

JO KOSTER VAN HATTEM | 1868 - 1944

Rozen

Olie op doek 75 x 100 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1919

Herkomst: Huwelijkskado van Helene Kröller-Müller aan haar zoon, via vererving naar de vorige eigenaar.

GERARD RÖLING | 1904 - 1981

Stilleven met peren in een tinnen schaal

Olie op schildersboard 21 x 26.6 cm, gesigneerd rechtsboven en gedateerd '44

JEMMY VAN HOBOKEN | 1900 - 1962

Breiend Zeeuws meisje

Olie op doek 40.3 x 50.5 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '44

JAN SLUIJTERS | 1881 - 1957

Stilleven met fruit

Olie op doek 40 x 50 cm, gesigneerd linksboven

Herkomst: Kunsthandel G.J. Nieuwenhuizen Segaar, Den Haag.

JAN SLUIJTERS | 1881 - 1957

Liggend naakt

Olie op papier op paneel 35 x 50 cm, gesigneerd linksonder

Herkomst: Mak van Waay, Amsterdam, 1974; Kunsthandel M.L. de Boer, Amsterdam.

CO BREMAN | 1865 - 1938

Zomers rivierlandschap met boten

Olie op doek 44 x 70 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd 1908

HENDRIK JAN WOLTER | 1873 - 1952

Afgemeerde boten bij de Buiksloterweg te Amsterdam

Olie op doek 45 x 67 cm, gesigneerd linksonder en te dateren omstreeks 1916

JAN RIJLAARSDAM | 1911 - 2007

Aan de bar in een café

Olie op doek 70 x 50 cm, gesigneerd linksonder

BEN VIEGERS | 1886 - 1947

Bloeiende bollenvelden

Olie op doek 40 x 50 cm, gesigneerd rechtsonder

Het goede leven

Kees van Dongen (1877-1968) is misschien wel de meeste Franse kunstenaar van Nederland. Als jonge twintiger vestigt hij zich definitief in Parijs, waar hij al snel onderdeel uitmaakt van een groep avant-gardistische kunstenaars. Van Dongen wordt, tezamen met schilders als Henri Matisse en Georges Braque, beschouwd als een van de grondleggers van het fauvisme. Hij gebruikt aanvankelijk ongemengde, felle en contrasterende kleuren en stapt af van een natuurgetrouwe weergave: een huid kan net zo goed groen zijn, of paars.

Dit strandgezicht heeft Van Dongen geschilderd in Deauville, de mondaine badplaats aan de Côte Fleurie (Bloemenkust), waar de fine fleur zich graag laat zien. Van Dongen bezoekt Deauville voor het eerst in de zomer van 1913. Hij herkent in de zee, de lucht en het licht de jeugdige indrukken van zijn geboorteland. Evenals de vele in Parijs wonende kunstenaars en high society zou Van Dongen vrijwel elke zomer naar Deauville gaan om er te schilderen, én om er te genieten van het goede leven. Hij was er een graag geziene gast.

Dit strandgezicht is te dateren omstreeks 1929 en rechtsonder gesigneerd. Met trefzekere toetsen en expressieve kleuren schildert Van Dongen het zomerse strandvermaak van de Franse elite. Links speelt een kind met een emmer in het strand, terwijl moeder ontspannen leest in een strandstoel. Op de achtergrond zien we zwemmers in de zee. Waarschijnlijk is er een wedstrijd aan de gang. Het is druk op het strand; badgasten in zwemkleding en chic geklede mensen, iedereen kijkt naar het spektakel in de zee.

Kees van Dongen
1877 - 1968

Behalve de blikvanger van dit schilderij. De meeste aandacht gaat uit naar de vrouw met haar fel rood-oranje badmantel, poserend voor twee strandtenten. Zelfbewust kijkt ze de toeschouwer aan. Kees van Dongen wordt internationaal

gerekend tot de belangrijkste kunstenaars van zijn tijd. Zijn werk is onder andere vertegenwoordigd in het Museum of Modern Art in New York, het Museum of Fine Arts in Houston en het Rijksmuseum te Amsterdam.

KEES VAN DONGEN | 1877 - 1968

Vertier op het strand van Deauville, Frankrijk

Olie op doek 38 x 61 cm, gesigneerd rechtsonder en te dateren circa 1929

Annotatie verso: 'Tide'.

Herkomst: Part. coll. Parijs.

Tentoonstelling: Bruikleenaanvraag, Les Franciscaïnes Deauville, Kees van Dongen: Deauville m'allait comme un gant, 2 jul.-25 sep. 2022.

Dit schilderij zal worden opgenomen in de digitale Catalogue Raisonné Kees van Dongen (1877-1968), in voorbereiding bij het Wildenstein Plattner Institute New York/Parijs onder referentie nr. 21.09.30/20915.

van Dongen

PIET VAN DER HEM | 1885 - 1961

Liggende vrouw met zwarte jurk

Krijt en gekleurd potlood 42.5 x 65 cm, gesigneerd rechtsonder en te dateren omstreeks 1912

JAN SLUIJTERS | 1881 - 1957

Stilleven met chrysanten en dahlia's

Olie op doek 105 x 80 cm, gesigneerd linksboven

Herkomst: Kunsthandel M.L. de Boer, Amsterdam, nr. 3730.

DIRK SMORENBERG | 1883 - 1960

Besneeuwd landschap

Olie op doek 35 x 45 cm, gesigeneerd rechtsonder en gedateerd '24

JAN RIJLAARSDAM | 1911 - 2007

Caféscène

Aquarel en potlood 12.3 x 22.3 cm, gesigeneerd rechtsonder

PIET VAN DER HEM | 1885 - 1961

Middagwandeling

Aquarel, gouache en krijt 48 x 66 cm, gesigneerd rechtsonder

JOHANNES HENDRIK EVERSEN | 1906 - 1995

Stilleven met groene walnoten in een weckpot en wit schaaltje

Olie op doek 30.5 x 45 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 1967

Literatuur: W. Rijkeboer, Jan Eversen (1906-1995) - Het Licht Meester, afbeelding pag. 115.

FRITS SCHILLER | 1886 - 1971

Gezicht op de Prins Hendrikkade, met de St. Nicolaaskerk in Amsterdam

Olie op doek 90 x 128 cm, gesigneerd rechtsonder

JOHAN DIJKSTRA | 1896 - 1978

Bomenlaan bij Landgoed Vosbergen, Eelde

Wasverf op doek 30.3 x 40.3 cm, gesigneerd rechtsonder en te dateren omstreeks 1925

Herkomst: Part. coll. Nederland.

JOHAN DIJKSTRA | 1896 - 1978

Korenveld bij het Reitdiep

Olie op doek 60 x 100 cm, gesigneerd middenonder

JAN ALTINK | 1885 - 1971

Gronings landschap met ploegende boer

Olie op doek 57 x 64.5 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '31

GEORGE MARTENS | 1894 – 1979

Modieuze vrouw in stoel / Ode aan Vincent van Gogh

Olie op doek 70 x 55 cm, gesigneerd verso

Annotatie rechtsboven: 'Vincent'.

BEN WALRECHT | 1911 - 1980

Gezicht op het Eemskanaal in Groningen

Olie op doek 75 x 100 cm, gesigneerd linksonder

JOHAN DIJKSTRA | 1896 - 1978

Zonnig Gronings landschap

Aquarel 45.5 x 60 cm, gesigneerd rechtsonder

JANNES DE VRIES | 1901 - 1986

Groninger landschap

Olie op doek 50.5 x 70.5 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '77

JANNES DE VRIES | 1901 - 1986

Zonnig gezicht op Huizinge

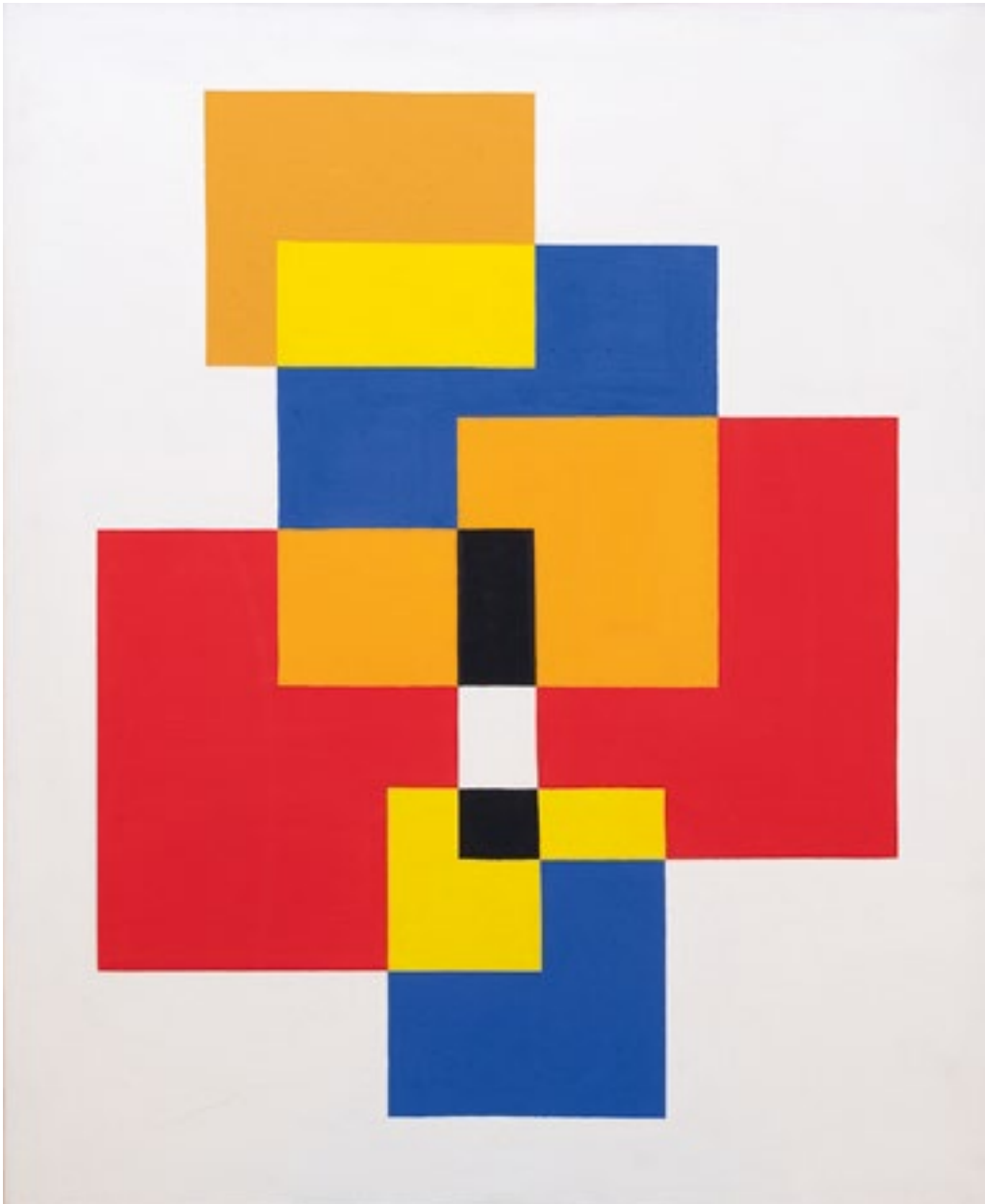
Olie op doek 60 x 90 cm, gesigneerd linksonder en gedateerd '80

LOU LOEBER | 1894 - 1983

Fabriekje

Olie op doek 36 x 55 cm, gesigneerd linksonder met initialen en gedateerd '23

SIEP VAN DEN BERG | 1913 - 1998

Compositie

Olie op doek 110 x 90 cm

Verso genummerd 'XI.24'.

JAN RIJLAARSDAM | 1911 - 2007

Gesprek aan de bar

Gouache 68 x 50.5 cm, gesigneerd middenonder

WIM OEPTS | 1904 - 1988

Frans landschap

Olie op doek 33 x 41 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '64

Herkomst: Kunsthandel M.L. de Boer.

Literatuur: M.L. van Aubel e.a., Wim Oepts - Monografie en oeuvrecatalogus, Zwolle 2011, afbeelding pag. 194, cat.nr. SK255.

HERMAN BERSERIK | 1921 - 2002

Een mand met appels en peren

Olie op schildersboard 58.5 x 74 cm, gesigneerd middenonder en gedateerd '61

Tentoonstelling: Gorssel, Museum MORE, Hermanus Berserik - De wereld onder een stolp, 15 okt. 2017-21 jan. 2018.

WIM OEPTS | 1904 - 1988

Landschap

Olie op doek 46 x 60 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '57

Literatuur: M.L. Aubel e.a., Wim Oepts - Monografie en oeuvrecatalogus, Zwolle 2011, afbeelding pag. 182, cat.nr. SK190.

Tentoonstelling: Den Haag, Kunsthandel M. Liernur, Wim Oepts, 1958.

EUGÈNE BRANDS | 1913 - 2002

Vroege opkomst van de maan

Gouache 39 x 41 cm, verso gesigneerd en gedateerd 1972

Annotatie verso: 'early moonrise 9 maart 1972 Brands'.

WILLEM HUSSEM | 1900 - 1974

Compositie met rode achtergrond

Olie op doek 80 x 130 cm, gesigneerd middenonder met initialen en gedateerd '66

EUGÈNE BRANDS | 1913 - 2002

Landschap

Gouache 44.8 x 55.3 cm, gesigneerd linksonder en te dateren 1974

Herkomst: Stichting Beeldende Kunst Amsterdam, nr. 4-184.

JAN MEIJER | 1927 - 1995

Compositie

Olie op doek 145 x 114 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd 2/64

CORNEILLE | 1922 - 2010

Meisjesportret

Gouache 23 x 17.5 cm, gesigneerd linksboven en gedateerd '47

Herkomst: Coll. Elisabeth den Bieman de Haas, Amsterdam.

Tentoonstelling: Amstelveen, Cobra Museum, Het Hongaarse avontuur, 11 jan.-17 mrt. 2002; Boedapest, Szépmvészeti Múzeum, Corneille Visszatér (Corneille is back), 16 mei-1 sep. 2002; Amsterdam, Galerie Le Salon Rouge/ Le Rendez-Vous des Arts et des Lettres, Mar & Corneille, dec. 2007; Amstelveen, Museum Jan van der Togt, De twee grote liefdes van Elisabeth den Bieman de Haas: Corneille & Mar, 13 dec. 2015-24 jan. 2016.

EUGÈNE BRANDS | 1913 - 2002

Landschap in kleur

Gouache 32 x 37.5 cm, gesigneerd rechtsonder met initialen

Annotatie verso: 'Landscape (gouache) 1989'.

Vitale kleuren

Karel Appel (1921-2006) is één van de invloedrijkste Nederlandse schilders uit de tweede helft van de 20e eeuw. In 1948 is hij nauw betrokken bij de oprichting van Cobra, genoemd naar de drie steden waar de kunstenaars, dichters en schrijvers vandaan kwamen: Kopenhagen, Brussel en Amsterdam. Hoewel Cobra als beweging slechts kort heeft bestaan – in 1951 heft de groep zich met een afscheidstentoonstelling in Luik op – dreunt de invloed van Cobra op andere Europese kunstenaars nog lang na. Appel is een van de succesvolste Cobra-kunstenaars en mede dankzij zijn vitaliteit is hij het gezicht van Cobra. Zijn ongeremde kunst brengt een schok teweeg in het dan nog behoudende Nederland.

Appel bewondert primitieve kunst, outsider-kunst en kindertekeningen. Hoewel zijn expressionistische werk abstract oogt, zijn er veelal figuratieve elementen aanwezig, vaak van vrouwen, vogels of dieren. Dat is niet het geval in deze gouache uit 1960, afkomstig uit een Amerikaanse collectie. Vanaf 1957 reist Karel Appel regelmatig naar New York en blijft experimenteren. Dit leidt tot steeds abstracter wordende voorstellingen. De titel van dit werk *Compositie* verwijst

letterlijk naar wat het is: een compositie van kleurvlakken die lichtjes en hier en daar zijn overschilderd met witte, bijna transparante verf. De zwarte lijnen lijken lukraak te zijn aangebracht. Lijken, want ondanks Appels beruchte uitspraak 'Ik rotzooi maar wat aan' en ondanks zijn wilde imago, zet hij wel degelijk elke streek verf zorgvuldig op het doek. Zijn kunstwerken zijn weldoordachte composities in uitbundige kleuren en met heldere lijnen. Hij wist heel goed wat hij deed.

KAREL APPEL | 1921 - 2006

Compositie

Gouache 56.3 x 76 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '60

ANTON ROOSKENS | 1906 - 1976

Zonder titel

Gouache op papier op doek 50 x 60 cm, gesigneerd rechtsonder en gedateerd '72

JAN VAN DER ZEE | 1898 - 1988

Kleurrijk landschap

Olie op doek 60.5 x 80 cm, verso gesigneerd en gedateerd '59

GERRIT BENNER | 1897 - 1981

Ruiterspaar

Gouache 50 x 65 cm, gesigneerd rechtsonder met monogram

Herkomst: Kunsthandel Lambert Tegenbosch, Heusden aan de Maas.

WILLEM VAN ALTHUIS

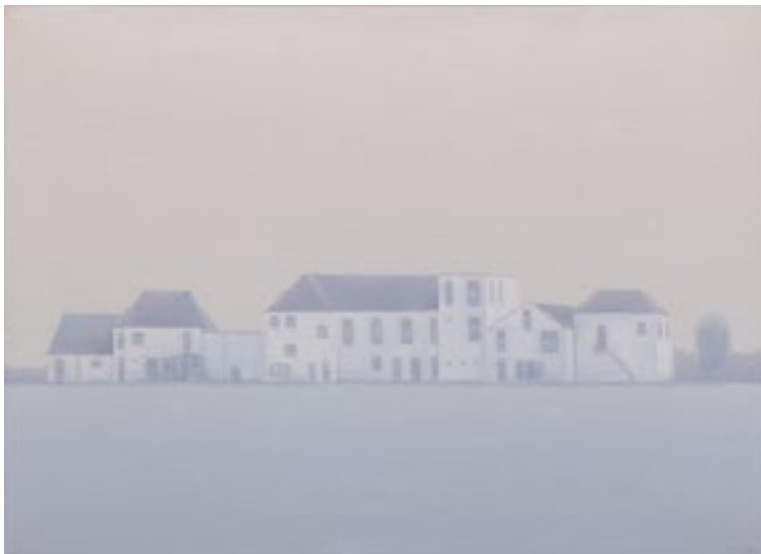
1926 - 2005

Vertaling Hotel Goerres, Akkrum

Olie op doek 40 x 30 cm, gesigneerd rechtsonder met initialen en verso gedateerd juni '74

Annotatie verso: 'vertaling II (Hotel Goerres) Willem van Althuis'.

Literatuur: S. van den Berg, Willem van Althuis - Achter de horizon, Wezep 2015, afbeelding pag. 65.

WILLEM VAN ALTHUIS | 1926 - 2005

Hotel Goerres Akkrum

Olie op doek 30 x 41 cm, gesigneerd rechtsonder met initialen en verso gedateerd juni '74

Annotatie verso: 'Hotel Goerres Akkrum I, Willem van Althuis'.

Literatuur: S. van den Berg, Willem van Althuis - Achter de horizon, Wezep 2015, afbeelding pag. 64.

GERRIT BENNER | 1897 - 1981

Fries landschap

Olie op doek 60 x 75 cm, te dateren 1970

Herkomst: Kunsthandel Lambert Tegenbosch, Heusden aan de Maas.

Literatuur: D. Sijens e.a., Gerrit Benner, Heerenveen 2014, afbeelding pag. 146, cat.nr. 71.

Tentoonstelling: Leeuwarden, Fries Museum & Heerenveen, Museum Belvédère, Gerrit Benner, 4 okt. 2014-1 mrt. 2015.

WIM OEPTS | 1904 - 1988

De tuin

Olie op doek 23 x 35 cm, gesigneerd rechtsonder en verso met atelierstempel en te dateren omstreeks 1948

Herkomst: Coll. F. Domsps, Parijs, nr. 33; Galerie Quintessens, Utrecht.

Literatuur: M. van Aubel e.a., Wim Oepts - Monografie en oeuvrecatalogus, Zwolle 2011, afbeelding pag. 167, cat.nr. SK113.

Tentoonstelling: Nieuwerbrug aan de Rijn, Nicolette J. Brink Kunstzaken, Wim Oepts van Volkslogement tot zonovergoten landschappen, 1997.

THEO WOLVECAMP | 1925 - 1992

Compositie

Olie op doek 30 x 24 cm, verso gesigneerd

Tentoonstelling: Enschede, Rijksmuseum Twenthe; Dordrecht, Dordrechts Museum, 1990-1991.

De werking van kleur en verf

Edgar Fernhout (1912-1974) groeit op in een artistieke omgeving. Charley Toorop is zijn moeder, Jan Toorop zijn grootvader. Kunstenaars als Mondriaan en Rietveld zijn bevriend met zijn moeder en komen bij hen thuis. Niet verwonderlijk dus dat Fernhout op jonge leeftijd ook gaat schilderen. Aanvankelijk maakt hij realistische schilderijen, maar zijn grote talent ligt in de abstractie.

Door zijn liefde voor het landschap is hij gaan experimenteren met licht. Dit leidt tot een versobering en abstrahering van zijn schilderijen. Vanaf de jaren zestig verdwijnen de realistische elementen uit zijn werk en maakt hij puur abstracte kunst.

De laatste jaren van zijn leven is zijn werk steeds meer verstild geraakt. Zoals ook het hier getoonde *Ruimte*, het schilderij dat hij een jaar voor zijn onverwachte overlijden heeft gemaakt. De compositie is opgebouwd met licht roze en blauwe blokjes die - laag op laag - her en der op het doek zijn geschilderd. Inspiratie voor deze

werkwijze vindt Fernhout bij de fundamentele schilderkunst van onder meer de Amerikaan Robert Ryman. Ook het vierkante formaat, kenmerkend voor een 'late' Fernhout, is een verwijzing naar de fundamentele schilders. Door deze beperking kan Fernhout zich nog meer focussen op de werking van kleur. Het aantal kleuren dat hij gebruikt, beperkt hij uiteindelijk tot slechts twee. Het gaat hem vooral om het schilderproces als zodanig. Deze late Fernhout - rechtsonder gesigneerd met initialen en gedateerd '73 - is twee keer tentoongesteld in een museum. In 1990 in het Stedelijk Museum in Amsterdam en in 2009 in het Museum voor Moderne Kunst in Arnhem.

EDGAR FERNHOUT | 1912 - 1974

Ruimte

Olie op doek 92 x 92 cm, gesigneerd rechtsonder met initiaal en gedateerd '73

Annotatie verso: 'ruimte- Fernhout 1973'.

Literatuur: A. van den Berk, Edgar Fernhout, Amsterdam 1990, pag. 138, cat.nr. 352; Y. Koopmans e.a., Edgar Fernhout modernist, Deventer 2009, pag. 186, cat.nr. 352.

Tentoonstelling: Amsterdam, Stedelijk Museum, Edgar Fernhout, 20 jan.-11 mrt. 1990; Arnhem, Museum voor Moderne Kunst, De sprong is nu gemaakt - Edgar Fernhout modernist, 14 nov.2009-14 feb. 2010, nr. 91.

MARC MULDER | 1958

Chrysanten

Olie op doek 90 x 90 cm, verso gesigneerd en gedateerd '96

Annotatie verso: 'Marc Mulders Chrysanten nr I okt '96'.

Herkomst: Galerie Daniel Templon, Parijs.

Literatuur: M. Mulders, Marc Mulders paintings 1996, Tilburg 1996, afbeelding nr. 4.

MARC MULDER | 1958

Vissen

Olie op doek 50 x 120 cm, gesigneerd rechtsonder met initiaal

Annotatie verso: 'Marc M Vissen 27 03 01'.

WILLEM HUSSEM | 1900 - 1974

Compositie tegen grijze achtergrond

Olie op doek 80 x 70 cm, gesigneerd rechtsonder met initialen en gedateerd '64

Herkomst: Kunstzaal van Lier, Amsterdam.

JCJ VANDERHEYDEN | 1928 - 2012

Checkerboard rood-zwart-wit

Acryl op doek 24.5 x 30.5 cm, verso gesigneerd en gedateerd 2007

Annotatie verso op spieraam: 'Checkerboard rood-zwart-wit JCJ Vanderheyden 2007'.

De kwetsbaarheid van lelies

Marc Mulders (1958) is een multitalent; hij is schilder, aquarellist, fotograaf en glazenier. In zijn werk laat hij zich leiden door het ritme van de natuur. Mulders is gefascineerd door de grote thema's als leven en dood. De seizoenen zijn belangrijk voor hem. Tegenwoordig woont en werkt Mulders op het afgelegen landgoed Baest, waar hij in een fantastisch atelier tussen de bloemenweiden schildert, maar voordat hij de rust van het buiten zijn opzocht, woonde hij in hartje Tilburg. Ook in de hectiek van de binnenstad waren de seizoenen belangrijk voor hem. Zo schilderde hij in de lente en zomer bloemen, zoals papegaaitulpen, lelies, irissen en pioenrozen, die hij in grote hoeveelheden binnenhaalde in zijn atelier.

De bloemen staan voor hem voor de vergankelijkheid van het leven. Hij toont ze in al hun kwetsbaarheid. Dat is mooi te zien bij het hier getoonde schilderij, *Lelies Winter IV* uit 1998. Mulders laat in deze periode meer kleur toe, dan in de stillevens die hij jaren daarvoor schilderde. De bloembladeren zijn pasteus

geschilderd, de meeldraden daarentegen heel fijn en breekbaar. Je oog gaat als vanzelf naar de lelie centraal op het doek. Die bloem lijkt de hoofdrolspeler op dit bloementapijt. Naar de randen toe vervagen de bloemen. Ondanks de zachte tinten heeft het schilderij een sterke en krachtige uitstraling.

MARC MULDER | 1958

Lelies Winter IV

Olie op doek 90 x 130 cm, gesigneerd rechtsonder met initiaal

Annotatie verso: 'Marc Mulders Lelies Winter IV Febr. '98'.

MARC MULDER | 1958

The Garden

Olie op doek 60 x 50 cm, gesigneerd rechtsonder met initiaal

Annotatie verso: 'The Garden (Lupine) 22 06 21 Marc M'.

ROBERT ZANDVLIET | 1970

Zonder titel

Tempera op doek 30 x 40 cm, verso gesigneerd en gedateerd '97

Annotatie verso: 'Zandvliet 97 L#99 032'.

Herkomst: Coll. Thom Mercur, oprichter en eerste directeur Museum Belvédère, Heerenveen.

Index

Akkeringa, J.E.H.	16	Martens, G.G.	59
Althuis, W. van	82	Meijer, J.	73
Altink, J.	58	Mulders, M.	88, 89, 93, 94
Appel, K.	77	Oepts, W.A.	67, 69, 84
Benner, G.	81, 83	Rijlaarsdam, J.	46, 52, 66
Berg, S.R. van den	65	Roelofs, A.O.W.	23
Berserik, H.	68	Röling, G.V.A.	40
Bitter, T.	79	Rooskens, A.	78
Bosboom, J.	14	Scheffhout, A.	5, 8
Brands, E.A.M.	70, 72, 75	Scherrewitz, J.F.C.	31
Breman, C.	44	Schiller, F.	55
Broedelet, A.V.L.	32	Schotel, A.P.	25
Corneille	74	Sluijters, J.C.B.	42, 43, 51
Dijkstra, J.	56, 57, 61	Smorenberg, D.	52
Dongen, C.T.M. van	49	Spohler, J.F.	4
Eerelman, O.	10	Toorop, J.	36
Ekwall, E.	11	Toussaint, F.	29
Eversen, J.H.	54	Vanderheyden, J.C.J.	91
Fernhout, E.R.J.	87	Velten, W.	6
Gabriël, P.J.C.	13	Verschuur, W.	9
Galien-Laloue, E.	22	Viegers, B.P.	47
Gestel, L.	37	Voerman sr. J.	21
Haanen, A.	12	Vreedenburg, C.	28
Hem, P. van der	50, 53	Vries, J. de	62, 63
Hoboken, J. van	41	Walrecht, B.H.D.	60
Hoyneck van Papendrecht, J. van	24	Weissenbruch, J.H.	15, 17
Hussem, W.F.K.	71, 90	Welie, A. van	20
Israels, I.L.	27, 30	Wolter, H.J.	35, 45
Jongkind, J.B.	18, 19	Wolvecamp, T.	85
Knarren, P.R.H.	7	Zandvliet, R.	95
Koster van Hattem, J.P.C.A.	39	Zee, J. van der	80
Loeber, L.M.	64	Zwart, A.	33

Colofon

Samenstelling | Anna Smit-Loor

Teksten | Ellen Leijser

Vormgeving | TeamCreative, Almelo

Fotografie & lithografie | Benno Slijkhuis

Druk | Wilco Art Books, Amersfoort

MARKT 5 · OMMEN · 0529 46 92 80

WWW.MARKSMIT.NL